د ملا امیر دیوان

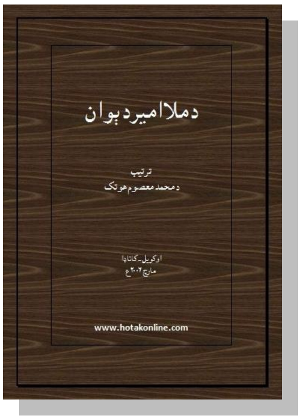

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان یې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ثرګنده سوه چي دانسخه داروانښادحاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خانې راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپټیوغزلي پکښې سته . دپای پاڼې يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوخوپاڼي يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوخومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اوظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلاریې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپاړسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۲۴ ش کال داروانښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېڅ زوی نوراحمدبرېڅ هم دپښتو ژبې لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېڅ سره مغالطه نه سي) .

[2] زه (هوتک) دنومورې لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېڅ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادانښت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانوکي مـــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه ځوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي :" امیرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښې تیرکړي دي ".

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله. خو دعصر او وخت نژدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهارښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسيږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښايي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

---

[5] دنهرسراج دویالې یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښې بیان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) يادونه يې څوځايه کړې ده:

دسراج المله والدين ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اويا:

ډېردي عـــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســــا يه لاندي ناست امتيان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په **۱۳۲۵** هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدیٰ هـــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې خپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ . له دي ټولو خبروځخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده . په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي . دتصوف خوایې درنه ده . اخلاقي شعرونه هم لري . له اشعاروځخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابښکاره شوه
نه یې مثل پــــــه زمین لکه نشتر و

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــــوه یې په چشمه د شــــریعت
اســــــــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــــره داحــــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ.ؒ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (دؒ قؒ تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زمامورکراچي ته راورساوه اومابيالهٔ ځانه سره کاناډاته راوور(١٩٩٢ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنومو‌ړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرؒ کچکولؒ په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " تړلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ" خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن " ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویې نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښوپیادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشـــغول شه پـــــــه الحمدو پـه ثنا
په دهــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــــره لازم ثناگويي ده
په قـــــــــــرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صددرودوصد ســـــــــــلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــــرواړه گذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــه پټ شې ســـــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي و کـــــــــړو خپل نفس ته
پردغـــه تقصيرهمېش کـــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالـــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيرو عـــــــــــظ و نصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــري قدرت دضرب پرچا
را شـــــــــــه و نيسه محکم دربار محکمه[10]
ځان ورگـــــډ کـــــــــړه په مجلس داوليا
هرگناه لــــــــره زنگــــــــونه پرزړگي دي
آئينه دزړه لـــــــــه زنگه کـــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کـــــــړه
د تـــــوحيد پرلارتـــــلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــان دزمـــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــامونه دکــــوثربیا
پـــــه کارنه لــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
داهــــــــــــمه دي ننباني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــه دزماني یم
دېرمستان رندانــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې=ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تــــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــــودیدن وعاشقـــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــــظرورتـــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــانـــــــوته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعــــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شــــــــوم دمطلـــــــــوب
په کـــال سلب شـــــــوم مســـــــلوب
هســــــــي رنځ رابانــــــدي راغـــــــی
په مثــــــال لـــــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــــق دارنـــګ ســــــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــــــق یعقـــــــــوب
که معشـــــــــــوق هرڅوجفـــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغــــــــــوب
عاشقــــــان چـــي همېــــــــش ژاړي
بېمـــــــاران دي پــــــه مقـــــــلوب
لــــــه دې رنـــــــځه به روغ نــــه شــــي
بــــــــې ديــــــــداره د محـــــبوب
د عشــــق هســـــــي غـــــالب کار ده
خـــــوار عاشــــق کاندي مغلــــوب
پخـتــــــه کـــــار عاشــــق هغــــه ده
چي خپـــــل عشـــــق کانــــدي محجوب
کــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شــــي
ښــــــه يــــــې نه بـــــولــــي کتُـــــب
ربــــــه عشـــــق مي پوشــــــيده کړې
هـــــم پر شــــرق هـــــم پر غــــروب
لــــه نقصـــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفــــس حــــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا اميــر غريب بيــان کوي له عشقـــــه
په مثـــــال لکــــه مرغــــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملــــه پيالــــه نوش کــــه په شتـــــاب
پرهېزي شــــه لــــه ګنــــا کــــه اجتنــــاب
خپـــــل باطن کـــــړه پاکــــيزه له هره خُبثه
ځان لايــق کړه چـــي منظور شــې دا حبـاب
بعضـــــي خلــــګ په ظاهر ډېر آراستــــه وي
په باطــــن کي خباثت وي بــــې حســــــاب

---

[15] دانيم بيتی څلورخپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلگ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شــــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــاني پــــه آخـــــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــــر باطــــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريــــــعت شـــــوه د وهـــــاب
راشــــــه ټینګ پر شريـــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شــــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــعت خــــداى په لاس درکړ
وبـــــه نور ته يې عـــــاجز ماه و آفتــــاب
هغـــــه څــــوک چي ردوي حـــکم د شــرع
خــــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغــــولا کــړه
د صديـــــق د سيني بــــــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــــان وثني هېر غـــــرق په دريـــاب
پيروي د کامــــل وکړه که صـــــادق يـــــې
زمونږ په لاس ده د قـــــرآن محکـــــم تنــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کــــوي لـــــه هـره بــاب

***

که وصال د جانان غــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص و يـــــــــه تصديق وکـــــړه طاعت

---

[17] شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييز بايد ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانو به ورګډ شي
که دې ترک کړ د دنیا زېب وزینت
بې بقاده دا دنیا هیڅ باور نشته
په مثال لکه تېز باد ځي په سرعت
په دنیا پسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندې حرص غالب تر قناعت
دانایان مې دې مشغول دیار په مینه
پروانه که د دنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
ښه دیدار به ورعطا کړي هم جنت
توکل مو پر خپل خدای زموږ مومنانو
بې له خدایه تکیه نشته د راحت
ښه تقوا و همت خوی د مسلمان ده
د شیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي د ابلیس د بده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود د تینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه د ښه خدای هم د حضرت
محبت د خدای نهال پر خپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه د شریعت
اسم ذات د زړه صیقل د سالکانو
تصفیه د زړه راځي په طریقت
بیا به کشف و کرامات در ته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ځلور څپې کم دئ.
سوا = ماسوا . او ماسوا د خدای تعالی له ذات پرته نور موجوداتو او مخلوقاتو ته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره داحـــــــــــال دحقیقت
تـــــــرعرش پـــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق گوره که لـــرې استقامت
نن دي واردئ که پوهېږې دقـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیرې[22] پیداکېږي تـــــــوانگري وقناعت
کـــه راه رويې ســـــــم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بـې شریعته دئ سالک له[23] قبـــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــي هســـــي ډېردي
هیڅ خبــرپه شرع نه وي نه په تـــرک دجماعت
موحدان مـــي مستقیم همېش پـرجماعت وي
له بېه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســـر ترپایـــه
د حلـم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبریې
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت گویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانايې
[22] له تاثیرې = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سې لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانــــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عــــرش و تر کرسي پر ښېتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجــــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم يې زرغـــــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــــه د سبحان خوت
پـــــــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېر دئ
وربخښلئ يې امت نــــــاز يې چــــلان خوت
ګفتګوی د ګـــــوی مګوی يې سره وکـــــــړ
ګــــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګــــــــوی خبري پټي له هــــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــــوه نه فلک اتلس کالــــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــــرک کـــــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــــرض[27] چي ادا پــــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امـــــــــــر ونهی ټول پــــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
[26] لري = لره يې ، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې څپې بايد ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د(ملا امیر) پــــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــــوږ و تا ته دی ســـــوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــــواړو ډک جامــــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهــــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــــوار عاشق کـــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یــــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــــومنان مې مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مــــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زمـوږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

28 مغیث (دمیم په پېښن) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــوښـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر ښنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجــــــه پر ولاړ د ښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګورې
نفس شیطان ورتـــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نـه ده د ښمن دار له[29]
د جــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لــــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــه پـــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هــــــر مـومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځــــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تــــــــه نصیحت کــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــئ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکـــــون کـــړ
اوس له ډېري تلــــــــوسې شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــرهــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جــــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یـــــم
(ملا امیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکئ - وکړئ

32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.

33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شــــــــوهفته يي لکـــه دبلخ[35]
ستاوصال زمــــــــادوا د هــــــــــر مرض ده
پـــــــــه کارنه لـــــــــرم دوا دهنداوجلـــخ[36]
دوصال کوځه دي کــــوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان پــــــــــه مـــــــــخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يــــــــم چي پــــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پــــــــه غره شي که پــــه سلـــخ[37]
هسي ګـــــــــــرم ده بازارد عـــــــــاشقانو
ســــــــــــوړبه نه شي د سياه بند په يخ کلـــخ[38]
وعـــــــــاشق ته يې ژړا پــــــــــه برخه ورکړه
تل بــــــــــه ژاړي چي پــــــه زړه يې خنجرخرخ
هــــرګياه مي پـــــــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېرخـــــــــوشحال په برف پـــــرخ[39]

***

مـــــــــوروپلارونـــــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــــــرتبه بــــــــه دي کــــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان کــــــــــړی په قرآن کښي
دوالديـــــــــــنودئ حق ډېروباســـــــــــه غچ
بيامي حق دا ســــــــــتاذانــــــــوده بې شماره
ښـــــــــه محکم يې ټينګـــــوه لکه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــــــرهـــــــــــرچادعلـــــــماوو

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خوپه پښتوپرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــــيراث يې وړی دئ پـــــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تــــچ[40]
له کفاروبــــــــه همېش منازعــــــه کـــړو
له کفاروســـــــره دئ زمـــــــــورډدين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړې
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلـــــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تــــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هـــــــرڅو نصيحت کړي
داناپان خدای پــــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هیڅ
داناپان پـــــــه قيل وقال ډېرخـــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقــــــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دې پــــــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابــــــه شي برهــــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــــه درياب کښې
بې دريابه سنګ کلوخ هــــــم سفالون[41]هیـــڅ
درقيمت دئ پيدا کــــــــړی پــــه خپل صبر
بې قبمته پيسې ډېـــــــري دميسون[42] هيـــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون د عشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان و جهان و هم سکون هیڅ
که مجنون غوندي صادق یې نن دي وارده
دلیلی د وصال غم خوره نورغمون هیڅ
هر عاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفا ونه کړه شواخون هیڅ
که عاشق یې پیروي د پاک قرآن کړه
بې له خدایه بې رسوله نورحبون هیڅ
(ملا امیر)[43] چي همېش ژاړي مرادیې ته یې
بې له تا دي ټول باطل واړه سمون هیڅ

***

د مخلوق په صفت مه شه ارجمند
ګمنامي کړه چي دي رب کاندي پسند
که هر څو لذیذ طعام و خورې بې یاره
هیڅ به درنه کړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي د اشرافو بنه ادب کړه
خبردار شه چي اوازنه کړې بلند
حرکات و سکنات که کلمات وي
په ادب کښي احتیاط کړه که یې هوشمند
بندوبست د آخرت کړه که دانایې
په کارنه ده د دنیاږ بربست وبند
پر دنیا به پاته نه شي هیڅ وګړی
که د مت حکم پروشي د خاوند
د طاعت دي خدای درکړي اسبابونه
نفس بندي کړه د طاعت په لوی کمند

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنیِ له خاطره ونه کیښن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځــان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــــه نیک وبدشي درڅــــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــړي پرهـــــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــــان ساته له مکروپنـــد[44]

***

څـــــوک بندمه شه ددنیاپـــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــــره ورتګ تاله بهــــــــــــبود
پایمال کـــــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هـــــــم مفقود
محصل دمـــــــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراســــــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــــه ژوندون بندګي نــــــــه ده
دوصـــــــــال دپاره ږده ســـــــــرپرسجود
که دعــــــــجربندګي کـــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــــرلونګ عود
په هــــــــرغــــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شــــــــوپه امان غـــــرق شونمرود
ســـــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیداکېږي
په سبب دنفس هــــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخــــــــرت زموږپــــــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــــغفارویـــــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله تول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وبارد ښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پــــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خــــــوا ربنده ده درمانده په دوه جـــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه ټینګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یار کـــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضا دیار لـــــــــــه پاره
پــــــــه یوه نظربــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کــــه صفاوي کـــه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانو مجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که څـــــــــوک وکاندي نـــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصود هـــــمه برباد
غیروباســــــه له میانه پـــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورځپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانو یوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټو کي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي(غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــــه يې معمور شې پــــه خپل مراد
د دنيا پـــــــه جاه دي هيڅوک غلـــــط نه شي
ګاهي ســـــپورۍ پـــــــــر سمند ګاهي افتاد
هـــــــغه تخت چي په هــــــوا د سليمان تــــئ[50]
خو آخـــــــــــر زير زمين شـــــــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــــــــم چي خداى بادشاه كړ
بيا يې ترکه کـــــــــړه دنيا پــــــه دين شو ښاد
هــــــــــر مومن دئ مبتلا پـــــــه دوه مقصوده
يـــــــو ناقص ده بل کامل که لــــــــــــري ياد
دا ناقـــــــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــــــه کامله تينګوه ناقــص نامــــــــراد[51]
کامـــــــــــلان چي جستجوى د آخـــــرت کړي
نيک عــــــــمل يې دئ تـــــــــو ښه د لاري زاد
اول ځــــــــــان ته نصيحت کــــــړه بيا و بل ته
(ملا امير محمــــده) ژاړه پـــــــــه فــــــــرياد[52]

***

کلـــــــمه مي ده ويلې مــــــــــا پــــــر تا محمد
چي لــــــه رويه دي پيدا شـــــــــوه دا دنيا محمد
(وه) راغــــــــــــلي د بردينو نه تـــــر تا وړاندي
ستا د دين محکمي تيره تـــــــرهـــــــر چا محمد
نه زمين و نه اســـــــــــمان نه عـــــرش و کرسي
امکان نه لــــــــــــري چي بربه شي تر تا محمد
خداى د رکـــــــــړې بلندي پـــــــــه دواړو کونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامراد ته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملا امیر محمده ژاړه په زاري و په فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــــویې ستامحمد
تـــــــــه سبب یې دهـــــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــــمه واړو سوا محمد
ستاګـــــــــــرېوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګرېوان مې شـــــــریعت مصطفا محمد
دوحدت په زمـــــــانه کې تـــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نورکړه تجلا محمـــد[53]
چې پیدا کړ پاک سبحان نـــــورد حبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکـــــړئ پاک مولا محمد
ته دغیبو خــــــزانه وې پــــــه وحدت کښې
له وحـــــــد ته رابیرون شـــوې پردنیا محمد
مـــــــابنده لـــــــــره لازم چې تل شاکـــریم
چې مشغول یـــــــــم په ثناوصفت ستامحمد
امیدوار دشـــــــــــفاعت دپاک رســـــول یم
که شفیع شو[54](۲)مابه خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــــړئ دجـــمله وو انبیا محمد
یـــــــولک خیرویشت زره دې لښکـــرو مقرر
ته دټولو هـــــــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخــــه کل ادیان کړه
ستارب مرحـــوم کــــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی دزمین ولـــــــــه غـــفلته یا سروره
ستاددین روښنایي شــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوڅلورخپې زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــوددهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه يې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــوربې داعـــــلی ودادنامحمد
عــــالمان دي وارثان دين پــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددين دي خیرخواه محمد
کافران مي توررزاغــــــان مخوني[56] تــورو
نه ښايیږي چي بـــه ګډ شي پـه باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي يم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــرمخلوق يې
هـــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخــــــواريم دوعاګــــوی دمسلمينو
هـــم دوارو علماوفقراهــم اولیامحمـــد[57]
په توحيدکښي مي صادق کــــړي ستاپه مينه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګدامحمد
محمداســـــم محضه زمــــــوږدنبي ده
پــــه نګين کښي نـــــوشته دانبيامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــريب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه يې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیو په پرتله ځلورځپي زیات دئ

[58] دلته باید (امیرمحمد) ټول دري ځپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږدبادشاه دي برقــــــــراروي
پــــــه سراج الملت والدین ده مســـــمامحمد
دبردي عــــــمردامیرحبیب الله خـــــــان وي
ترســـــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــــري تـــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده دپېشوا هـــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهـــــــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشــــــــــــمانوقبلوي دځان پایمال کاغذ
که عــــــــاشق لـــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحــــــــال یې ګوره
پاس پــــــرسردارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومــــــال برهـــــم شي ستا په مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــواړي دسرومال کاغذ

---

59 له نائب څخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
60 نسمه = نیسمه
61 له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي یــــــــم دنبي خـــــــیرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــــرهـــــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــــوره پیداد حبیب نـــــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــــمس وقـــــــمرسرور
ناسوت پټ ود غفلت پــــــــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــــه نورسره روښان کـــوه وشجرسرور
تـــــــراول اولین ده ترآخـــــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــــه منتظرد شـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شې
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــــمونه زمـــــــــاپرسر
زه خــــــــوشحال یم یاره مـــــــــه شه مرور
پیداشـــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمې[62] مــه کــــړي
ډېرلــــــــذت لــــــري ترقند وتـــــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــــه صورت[63] ونـــه لګېږي
که تــــــــه تـــــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

62 غمې = غم يې
63 (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وي نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانو که ورګډ شوي
پاکـــــــیزه بـــــه څني ځي لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځـــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړې
چي تبریزي تـــرتــــــــوحید ســـم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه ښښنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پتې په اورتل سوځي اوس پرمـاخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګـــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــواړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران ماراز دیار
ملاامیرهست فــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــــن زدست جان ای صنم
که دیداررا کــــــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســـــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمدبتونـــــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــــظربمن فکند
شب وروزم انتــــــظارکه راښکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفارودہ نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امير) غـــــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــــومه مر ان زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلـــــــــــوم د ځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــــم که ســـرتور
نام و ننګ را څخه ورک شــــــــو ستا په مينه
او س د عشق پـــــــرآس همېش يم زرين سپور
د دنيا کـــــــور که خــــراب شي نقصان نه ده
خداى دي نه کاندي خـــــــــراب د عقبا کور
د نيکۍ پـــــــه زراعت که ځان کـــــړې ستړى
پاک الله به شي خوشــــــــحاله هم غمـــخور[70]
خـــــــوى د ترکو دئ چپاو د عـــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــــغموم په غـــــــم نسکور
رقيبا ن را تـــــــــــه ولاړ تــــــــوره په لاس دي
نه بېربېږم خداى را کــــــــــــړى د عشق اور
که يو زخم د خـــــــــــطارا باندي جــــــوړ شي
په يوه ګذار هـــــــــــــزار کــــــړم شل او کور
که محـــــــــــرم زه د دربار د خپل اشناى شوم
په کار نه لـــــــــــــرم جنت حـــــور غلمان نور
هغه ځـــــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځـــــــان کـــــــــړي پټ د زماني د شـــــرو شور
يو ګـــــوره، يو بوله، يو وينه ، يو غـــــــــــواړه
(ملا اميره) يک بين شـــــــــــه نه يې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــــــــــرزم مست خمار

---

70 غمخور ته يې په اصل کي کښلي دي: نبی عليه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیـــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخـــــــاوري به کړم په سترګوپوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــــه هـــــرګ کښي
دهـــــوهـــــواوازنغمه کــــړي وارپه وار
دتـــــــوبي ونه که هــــــرځـــومیوه داره
زمـــــــاديارپه رنګ بـــــه نه وي میوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــــان سپاره پــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاځخه لکه مـــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــــلاصه وشیطان ســـــــریبي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښــــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یم دوصال جامونه راکړه
ماسیراب کړه تردښمن مي کړه ته لوړ
چي هجران دي دوصال له مخه راغی
بي زحمته هنجه وړای نه شي کاکړ
هرسړی چي کسب وکاندي هلاک شي
په دهان کښي يې هرشی وي لکه ګوړ
ستادربارده دپاکانو دنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهکارپه ګناه خړ

***

راشه زمادزړه همدمه وکړه ناز
له رقیبه مي زړه تلخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ په زړه کښي وساتلی
په آخرراخخه فاش شو دزړه راز
ګویاني له خپله سوزه دهرچاده
څه به وایم زما همت شو لکه باز
چي درون دچا پخته دعشق په اورشي
عاقبت تردهان وزي درپه ناز
څه بنده څه يې همت څه يې طاقت ده
چي ستادرله به درشي عاشق پایواز
دامید په دریاب غرق لکه غواص یم
دربه کله په لاس راکړي زمادمساز
جاهلان مي له طاعته غافلان دي
غفلت وړي ګویامړه دي په مجاز
(ملاامیره) ګمنامي وخاکساري کړه
خپل ځان بوله کم ترملخ هم ترتاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــاډېر کېږي هـــــوس
محروم مه کـــړه ماغـــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــریادکـــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــاله سره
که رقیب راته غـــونډې کـړي خاروخس
سمندرنګه ســـــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــولـــــرمه وس
دیوسف په شـــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمـــرغه چي وي ایله په هـــواګرزي
چي بندي شي ګالـــوي بـــند دقفس
که وصال غـــواړې خدمت په اخلاص وکړه
په هـــردم درته حاضرفــــریادرس
ستادسترګـــوکتوا یستم له حـــاله
پردغـــه حال پېژنـــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــرګ سپاره به راشي
(مــلاامیره) تاله څـــه خنداهـــوس

***

ســــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــړم یـــم په هـراس
زمـــاپه زړه کښېي اچـول دخطروکاندي
غواړي ماکـــړي مســوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفيق مي خـــــــداى رفيق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مــــــــــرګيه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کـــــورشي حال بــې[73] څه وي
زما پر کـــــــــــورهمېش ولاړ دد ښـــــمن آس
را داخل زما په خـــــــــونه نفس شيطان شوه
بندګي مي پـــــــه عـــــذاب شوه وکړه قياس
په تصديق وپه اخـــــــــلاص عبادت وکــــړه
ځان ساته قـــــــــوي دښمن لــــــــرې خناس
ښه صفا کــــــــــړه روح و زړه په ذکـــــر وفکر
خپل دلبر لـــــــــــره ورڅه صاف تــــــرالماس
هــــــــــرعامل به جزا مـــــــومي دعمل خپل
(ملا اميره) نيک پــــــربدو کـــــــړه تل پاس

***

خداى درکــــــــــــړى ډېر دولت سنګ پاروس
ســـــــــــتا پــــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــــــوادار ډېر دښــــــمنان دي
پسي ګرزي کيقباد هـــــــــــــــــم دقيانــــوس[74]
ښه دولت لــــــــــره زنانـــــــــــوته نګاه کــړه
پــــــــــرپيره شـــــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســــــــــــهاره بيداري کـــــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــــــافل شوې پرتاړغ کــــــوي خروس
که دي دا دولت نــــــګاه کـــــــــړته بادشاه يې

[73] بې = به يې
[74] کيقباد : دايران افسانوي پاچا چي وايي سل کاله يې په خورا عياشۍ کي پاچهي کړې وه (غياث)
دقيانوس:يوظالم پاچا و چي وايي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غياث)
[75] تموس :دګرمۍ موسم. دکندهار پښتانه تموښ ورته وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکلیفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
د توحید پــــــه نور غایب کـــــــړه بد خفاش
که صادق یې امــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مــــــدعاددښمن نه کـــړي
مــــــــدعاددښمن دئ پــــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــــرع نسه[76] وخپـــل مــــخ ته
ســـــتاعیبونه به ښــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــــه شرمنده وي مـخ یې خراش
هـــــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیار کـــړي
هـــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هـمته تــــــرهــــــــرچایې
هسي کـــــم یې ددنیا تــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګــــــــــرزي درویش
پرې بـــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهــــــــلي ده دنیاد خـــــدای دوستانو
تردنیاتېرشـــــــــــو محبت د خدای ورپېش

---

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوې له تاپاته ګاوومېش
طـــــــريقه وعشق ته جــــــذب الـــــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـــم ده ساکرتابــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــوق ظاهـــرباطن شې
کع دي ياروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
ښه بيان دجـــــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مــــلاامير) يې بيان وکـــئ[78] خيرانـــــدېش

***

په خپل ژوند چي خپل يارنه کړې فـــــراموش
خپل ياربـــــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــــروي
په ظاهـــــــــــره وي آرام باطن پـــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پــــــــروانه که ددنياپـــــــهٔ خريد فـــــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چــــاميندلی عشق پـــــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
دديداردي طلبګارعــــــــاشـــــــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پــــــه طلب کښي
شب وروزد جفازهــــــــرکړه ته نـــــــوش
همېشه بیان دعشق کـــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیا پــــــرفــــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شــــــوم
دوه جـــــــهانه راته هیڅ شــــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرده‌ــــرشي خوند شي پـه دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســــــتادعشق په جامـوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتــــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښي
پرورځم مانـــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړیــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــالق کـــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کوه تل په اخلاص
ځان غوټه کړه په دریاب لکه غواص
عاقبت به درپیدا کړي ترسرتېره
ته به شې په دغه درکلان خواص
که دي سرله تنه بېل په غواصۍ شي
په عقبا به پیدا کړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څوک فنا شي
رب به ورکړي درجه دخاص الخاص
په تقوا و په اذکار زړه نرم کېږي
په مثال لکه چي نرم ده رصاص[83]
راشه پرېږده دادنیا طلب دیار کړه
ته مسلم یې نه ولیدبن عاص
ددنیا محبت حجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځم لرمه عرض
که نقاب له مخه واخلي سرعوض
زه عاشق یم منتظرستاودیدن ته
ستاپه دیدستاپه رضالرم غرض
که عطاراته دیدن کړي زماصنمه
زه خوشحال یم که وریاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مقصودپه زړه کښې نشته
پرعاشق باندي طلب دمعشوق فرض
عاشقان په هجران سوي دي دلبره
ارام نه کړي یوساعت پرزمین ارض

83 رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــره لــــــښاشـــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل يارو تــــــــه ژړاده زمـــــــافقط
تــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښــــــه مي يارښـــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محــــــروم ستاله ديداره هــــــغه څوک دي
چي کافـــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمـــاده زمافقط
په عالـــــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټې ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

څــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت رابانــــدي تېرشو
نه مي وکــــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيــاط[85]

---

[84] اصل: ... لښاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځای د کوچ و بار هیڅ باور نشته
و داناته ده څرګند لکه رباط
زندګي کړه واړه صرف په عبادت کښي
تېر به شي د باد په شان پر پل صراط
هیڅ عاشق به له رقیبه ویره نه کړای
که له یار سره یې نه وای اختلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کړه زړه دونیمه
(ملا امیره) د پربه څوکړې انبساط

***

د عشق بار زما په شاده سخت غلیظ
راته جوړه تماشاده بخت غلیظ
عاشقانو ته یې دام د زلفو اېښی
عاشق بند شو تر دا بند نشست غلیظ
بد عمل راته رقیب شو زما وځان ته
نیک عمل ده زما وځان ته تخت غلیظ
د غه تخت مې د باد شاه پر تخت بالا ده
ورېې نه کړم زما تخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر د یار محبت کړه دوه جهانه
همېش سپور د عشق پر آس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصال ټینګ نسه محکمه
د اتناب ده د پر د یار مخت غلیظ
عروه الوثقی رب بللی خپل قرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قرآن نوشت غلیظ[87]

***

86 اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکاروا اختلاط

87 په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه در قرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــــم دبـــــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانو په سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کـــــــــوم دګلـــو
که مي ولـــــــــــیدای دیــــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــــوه دچـــــاصافه
په صدف کښي دررونبــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښــــــــــــایي چي ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطـــرکــــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کا هيڅ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ايــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــــلو رجـــــوع کله شي و عشق ته
عــــــاشقان د خپل زړګي کانـــــدي طواف
له ازله قاســـــــم کــــــړی نبـــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عـــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــدو باندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پـــــــرمحــفوظ يې ده عشق چــاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــــمه ده واړه عشق ، وکــــــړه انصاف
دزاهــــــــدو کفاف قــــــــوت ولايموت دي
پـــــــه زيادت يې حکــــــــم کبړي د اسراف
سرګــــــــردان اهــــــل دنيادي په طلب کښي
مــــــــوړبه نه شي مګر خــــــاک شو شکم ناف
خـــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مــــــــلاا ميره) لـــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــــــادق يې له ګناه کـــــــــړه ځان حنيف
په تــــــقوا وعبادت کــــــــــــړه نفس ضعيف
د نيکانـــــــــو محبت د ځــــــــــان عادت کړه
خــــــــدای دي نه کاندي ګــــــمراه د چا حريف
د جاهــــــــــلو له صحبته بــــــعيد ګــــــــرزه
په صحبت بـــــــــه د نيکانــــــــــــو شې لطيف

---

[89] نبايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخله که دانایي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفیف
په ویل دمحققانو فهم وکړه
هرګفتن یې ترمرجان و در ظریف
هرکامل له خپله سوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (ملاامیر) کوي تصنیف

***

ماچي وخوړل دیاردلاس تریاق
راخخه ورک شووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشوه فراموشه
بیاپه یاددیارشیرین دهان بزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالم کښي
دعشق آس مي ځابک ولید تربراق
چي وصال مي ددلبرپه کوخه وشو
داخلاص پرمیدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهرصورت مشغول یم له عالمه
ذمیمه شوله بدل په نیک اخلاق
(ملاامیر) ده مدرس دعشق په علم
دهربیت ثواب دي[92] ډېرشي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دګلشن زماشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دې = دي یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایــــــم د هجران دلـــــوی فــراق
زه تــــرسرو تـــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمــــــابـــوتي کاڼي ژاړي
خــــلاف نه ده د معشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکــــــېده دي د حـــــجاب په نیک اوراق
د تــــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبــــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــــرخي وهـــــرچا تــــه رسېږي
منتظرور تـــــــه ولاړ دي تـــــول عشـــاق
دوه جـــــــهان چي له تاهېر شـــوه (ملا امیره)
څه په کار دئ خـــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي د زړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــــامل د شریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامـــــر کاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل د رب وشي تا به کـــي[94] شاه شاهان
رتبه د عشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېر ترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
د عشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڼه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال دالیاوو ګذشته وو پــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یې سینه وي غــــریب ګرزي ګرېوان چاک
خپل نفس ورتـــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یې کئ شیرین باغ ناک
بسکه (ملا امیره)څـــه ویل دي ترخوله خېژي
فقیران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــرشي تــرداووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شـوي که خبریې
یومي لساني دویـــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ږبردئ که پـــــورغی سالک
پـــــر(ملا امیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمرید دي خپل شیخ بـــــولي پیرکامل
تابــــــه کاندي ومقصودتـــــــه پیرواصل
سست یقین که مـــــــریدي دواصـــــل وکه

[96] دودوني = دودونه ئې (لوګي ئې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شــــــرط دمــــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــــرناقص که کامل یقین خــــــوک وکه
ســــــتادپاره بـــــه ناقص پیرشي کامل
هــــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــــه دغـــــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پــــــرځان لازم کــړه
تقوا خـــــــوی کـــــــړه دګناه نه شي عــامل
دسلـــــوک بیان مي کـــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شـــــــوداشـــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خــــــواروذلیل
ښایستي ددواړوکـــــونــــوسرکوزي که
چي یې ولـــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پــــــه کامـــــل صفت موصوف زمــادلبرده
څـــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چي قصیرشي که طــــویل
پــــــه طلب دخپل جـــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غــــرق شم پـــــه رودنیل
سرومـــــال زمـــــافــدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مــه کــړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــــتاووصـــــــل ته حیران ده زمــــادل
شین تــــــوتي دګلســــــتان ده زمــــادل
له فلکـــــــــه سنګ رېزي راباتـــــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــــم پراسمان ده زمــادل[99]
خـــــــوب خنداراخــــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پـــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پــــــرعـــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســـــــوزی مـــــهرباني ته نګران ده زمادل
غـــــــم دعشق راڅخه هېرکـــــړه نورغمونه
ستاله غـــــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
دظاهـــــــــردښمن که زرتوري پـــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کـــــــړی دي دهـــــجرپــــه زندان یم
متنفرلــــــــه اختلاط دانــــــسان ده زمادل
ځـــــــان ملبوس دبې ننګیه پـــــه لباس کړه
(ملاامیره) له جـــــــهان څخه ترسان ده زمادل

***

دســـــــاقي له برکته ملک ګلــــــــزاروینم
پـــــــــرګلانـــــــودبلبلو چـــــونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یــــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هــــــــرګلشن لـــــــــره خــزان شته له فلکه
په امــــــــان زه ســــتاګلشن له هراضراروینم
عــــــاشـــــقان مي بلبلان دیــــاردباغ دي
ساکنان (مي) عـــــاشقان زاغــــان فراروینم

---

[99] تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوشته مي پر محفوظ دفتر دعشق ده
تسلسل دعاشقانو وارپه وار وينم
مومنانو مومني په عشق پيدا کړه
په عقبايي لويه ګټه ددیدار وينم
له ديدار څخه محروم ټول کافران دي
عشق يې نشته دوی مقهوره دقهار وينم
په شيرين بيان دعشق ده (ملاامیره)
راشه وخت کوتاه دئ اوس تلوار وينم

***

خدای راکړی پاکیزه دين دا سلام
دغه رحم درحمان ده لوی انعام
جماعت مي طريقه دپاک رسول ده
خبردار شه لمونځ ونه کړې بې امام
تارکان دجماعت به شرمنده وي
په عقبا به مختورن وي هم بدنام
تل درود واستغفار وايه په ژبه
شفاعت به دي روزي شي دنبي خيرالانام
توکل تقوا همېش پرځان لازم کړه
دښمن بند کړه دخضوع په محکم دام
بيا منقاد دخپل پادشاه شه که دانايي
محکومي ته همېشه کړه دحکام
(ملاامیر) غريب دوعا ګوی دهر مومن ده
خصوصاً دخپل پادشاه هر صبح وشام

***

ديار ديد لره ورځم بې پروبال يم
له ديدنه يې شرمېږم بې جمال يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښې
کـــــم همته بدهـــــنره بدخـــــصال یم
بندګي دي قبلـــــوم پـــــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کـــــړه قبول زه دپرمـــــلال یم
رقیبانو سرګـــــردان کـــــړم په عالم کښې
ستادربارلـــــره درځـــــم بند په جنجال یم
درقیب له هـــــمراهۍ مي ســـل توبې دي
نادیده یارمین کـــــړی پـــــرشین خال یم
کیمیاګـــــر(دي) دکیمیا پـــــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــا کیمیا پـــــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمـــــا ویارته
پـــــه طلـــــب یې دوصلت ودوصـــال یم
حیرانېږمـــــه وځـــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځـــــان وجـــــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بـــــنده دذوالـــــجلال یم

***

په ظاهـــــرغریب مـــــلا باطن ملنګ یم
په اسم ذات ســـــره خـــوشبویه ترلونګ یم
لـــــوی اقلیم دمـــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نـــه کـــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښـــکرددښـــمن دپرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــرپلنګ یم

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فــــــــــرض لمونځونه
که ماټېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــې[101] ټینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوږباندي ناست یو
پري بې نه ږدم که هــرڅو په صورت ثورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــــواړي لاردغـــه ده
که مي ټېنګه کـــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامــل دشریعت شـــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخــــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــــال طلب لازم پـــــرمــــــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــــوارپتنګ یم
هـــــــــمراهي دبې دینانـــــــوپه کارنـــه ده
بـــــــهترداچي له بې دینو څخه پـــــرځنګ یم
که رویت مي پــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــــم
دسراج الملت والدین ښـــــــه دبدبـــــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تــــرمیان
که عاشق لــــره ســـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فــــــدیه تــــرخپل جانان
پــــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــودیې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنیاپه ســــــودوزیان
کل هــــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشـــــه پـــــرسپین میدان

***

ستاله غـــــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بې مثال ده زمــــــادلبرمـــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســـــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کــــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربــــه وســـــوځي رقیب لعین
بې تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومې غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پـــه اور کښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــــه ده پــــــه رتبه د کاملین
د خامـــــــانو خامکاري ســـــوز و ګدازده
تل بـــــــه ژاړي دی بـــعید وي له تمکین
په بیان د (ملا امیر) هـــــغه پـــــــو هېږي
چي ســـــالک وي پخته کار زړه یې وي سپین

***

پـــــه تناب د زلـــــفو بند یـــــم د جانان
نـــــه خلاصېږم که ښند مـــــه د وه جـــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پـــــرځـــــان وینمه پیره د تـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات د جـــــانان اوري
خــــــالي نه ده هیڅ آفــــاق زمین اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــــوري تور و سپین دیار په خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګـــــــرزه ترسان
نــــــه حسب نــــــه به نسب د چا په کار شي
چي حـــــاضر شي د محشر په لـــوی میدان
خوشـــــحالي د نیک عــــمل ده و نیکانو
بد عــــــمل بــــــه غمګیني شي د عصیان
که رضا د جـــــانان غـــــواړي رضا پرېږده
که جانان له تارضا شو څه په کار حور و غلمــان[104]
د رضــــــادي طلبګار زه خــــــوار بنده یم

[104] دا نیم بیتی ترنورو څلورخپې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده گناهکار غواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکئ[105] زمادژوندون
بیاعاشق یې پرځان کړم راغی بېلتون
په خپل عشق سره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرگردان په جگرخون
نه پوهېږم زما په باب قلم څه کښلي
چي یوغم وي نوشته که په زرگون
که مي ورکه خوب خداشوه ستاله حبه
په کارنه دي ددنیاډېرنعمتون
نورغمونه راځخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مخ سل حجابون
محرمات شبهناک شوه سل حجابه
له مذکوره تقوا کاندي صالحون
په نصیب دعاشقانوعجزونیازده
دیارحب دعاشقانوده ژوندون
تل مشغول دیارپه وصل صادقان دي
سمندرغوندي ساکن اوریې مسکون
تمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تاله اوردعشق صابون

***

معشوقان دعاشقانوقاتلان
بې تقصیره ځني یوسي دل وجان
په عالم کښي سرگردان گرزي گریان وي
بیایې قوت وي دزړه وینه دخپل ځان

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون ديارپـــــه مينه
همېشه يې اوښـــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحـــــــرامه په دنياکښې
دفـــــــراق اوښکوترځـــــــان وگـــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــــبره
سرومـــــــال کــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کـــــــوځه ديارولاړېې نام وننگ وي
مـــــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پــــــه اول کښې محبت بياگـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) گـــــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
ديارديدپرمـــــــــاشيرين ،تــــــرقندمسرو
درقيب پـــــــه محبوسۍ بـــــه هيڅ بندنه شم
زه محبوس يـــــــــم دخپل يارپـــــــه زولنو
چې يې تــــــوري زلفي بياپـــرمخ خپري کړې
عـــــــاشقان سينه ســــــوزان په اندېښنو
رقيبان يې راتـــــه کښېنول پــه خنگ کښې
اوس مې ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پــه سنگ رېزو
بـــــــــدبختي درقيب داوه لـــــــــه اوله
چې يې ذات دده پيداکـــــــــړلـــــــــه اورو
بيايې وکـــــــړتکبرپـــــــــــه سجده کښې
پــه کارنـــــــــه شـــــــوعبادت دډېرکلو
رقيبان مې دښـــــــمنان دپاک ايـــــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځــــــــغله پـــــــــه گامو

[106] کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي اېښی دئ په ميان کښې دابرو
نن مجنون غوندي عذاب کړمه ليلو
ودربارته دي ملنګ پردوهه ناست يم
ولاړبه نه شم مګرديدراکړې خيالو
منتظردي دديدن لکه بلبل يم
ځوبه ګرزمه محرومه له کتو
ياره جوړه شکوفه په زمستان کړه
اوکه نه وي جان دماغ مي کړه خوشبو
جدايي دي يارترخه وصال شيرين ده
که يوځله وصال کاندي نن پېرزو
عاشقان دي شهبازان ديارپه مينه
سرګردان دي پرزمين پرلويوغرو
ربه روی ستاددوستانومي دروړی
عاشقان کړه منورپه انوارو
ستادعفو مقام پټ له هره چاده
(ملااميره)عفوغواړه په زارو[107]

***

زماپه زړه يارد عشق اورولګاوو[108]
بيايې روح راخخه يووړغم يې نورولګاوو
خوشحالي دزندګۍ راپوري غم شوه
غم يې درونده ده هجران زورپرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ستادعشق په اوراېره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملااميره عفوغواړه په جړاوپه زارو
[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی ليکدود يې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شوډک عجب يې شـــوررولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاوحــــــــــال ته
د توحید نــــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو د خپل رب ثناګويي کوو
محکمه پر خپل دین شوو باد شاه ته دوعاګويي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږ وته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــــړوموږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ باد شــاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مــوږ پر دوی شمشیربازي کوو
پرخلافت د چــاریاردي محکم زموږ باد شاه وي
مغلوب دي کافران شي چي پردوی موږ غالبي کوو
بد بخته کافـــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمــوږ جنګ خخه ترسان دي
مومنان تول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســـــــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږ و دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانو دراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي اودی به يې دروس د تجاوز په نامه تعبیروي اویا به نو پردرقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفار که هر خوږ پردي د دین عقل یې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دین مورڅاوري کوو
قــــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سود منده مومنان دي (ملا امیره) موعظې کوو

***

تـــــــریو سف د ښایسته زمــــــو ږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــز شمس و قـــــــمرو
غلبه د نـــــــوریې تېره تــــــــــر هــــــــر چاوه
په خــــــــــوبانو کښې ځرګند لکه زیړلــــمرو
د وحدت له باغــــــــــــه درخته رانښکاره شوه
نه یې مـــــــــــثل پــــــــــرزمین لکه نښترو
د کـــــــمال پـــــــــــه مېوه پره د غه درخته
مـــــــــومنانو مې نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــــران د دې مېوې بــــه ســـربلند وي
تورزاغــــــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غــافل په دین کښې نه کړي
غـــــــافلان لــــــه خپله دینه ګاو و خـــرو
د طاعـــــــت بارچي باباآدم پــــــــه شـــاکړ
مــــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پــــدرو
مــــــــــومني ده نیکنامي دعــــــقبا ګټه
مـــــــومنانو ټینګه کـــــــــــړه که مې ضررو
د نبي پـــــــــردین ثابت شـــــــه (ملا امیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه د شـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي د پاک الله کــــــړه
له ریا څخه ځـــــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــــه لاس ددښمنانو
ستا طاعت وســــــــرومال سوځي یک لخته
ستا په ښهر کښي ښه کــــوته په دولت[113] ډکــه
ببغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــــرخپل کـــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پر خپل تخته
د تـــــــقوا تبغ پـــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســـــــتا تخت وبخته
سرګــــــــــــــردانه له خپل نفسه ډېر عالم ده
(ملا امیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیا که جستجــــــوی پردا جـــــهان کـــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــــرت لره تاوان که
پـــــــــرجـــــــهان باندي ژړا دیارلــه حبه
داژړا دمحبت دخــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تـــــــــرځــــــان وګړېوان که
دصادق عـــــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلــــــوق ته شي ظاهـــــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیا په معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــو په دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهـــــــبربده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایې پــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډېرعــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زره کښي بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانو په ســــــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جــــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پــــــــه نغمواوازونه
یارزمــــــــابې وفا پــــــه جفادئ عــالمه
نقصان کل زمــــــاخپل دګـــــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــــجويي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــــوي سودايي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پــــه ظهوردي خـــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــدیق ستارفیق ترهـــــــمه وشفیق
یارغـــــــاردســــــــدارد هجرت په مزلونه
پتولــــــو خــــــوبان افضلین مي جانــان[116]
بهـــــتري مهــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــــق ترفـــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکــــــــــدارترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ . په اصل کي داسي و :
پتولو خوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــا پرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شپېړداغـــــــونه عشق راکـــړي پرسينه دي
دازخـــــــمونه دمـــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتـــــه که دوادديدن ورکـــړې
زمـــــادواده پرهېزي وکـــــــړه پوښتنه
بيکاره غـــــلام دياريـــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــلام پربېکاري وکـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــا په کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــوښوي وکـــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپـــــــه زړه غـــــمجن يم
نن زمــــا پرغمګيني وکـــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مـــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پــــــه سپينه ږيره تل ژړاکــــړي
راشه زمـــــا پرغريبي وکـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپــــــــه لاس زمـــــادلبرده
عـــــاشقان پــــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه يې خــــــواري دسوزګدازشي
خـــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه ســـرده
هـــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فکــره
ســـــړی نه ده پــــــه مثال دګاوخـــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت پــــــه اوريې ســــــوی پــه کلونو
چي وصـــــــــال راباندي راغی نن اختره ده
غـــــلامي مي په اخـــــلاص دکامل وکړه
اوس ماذون شوم دکامـــــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته دمـــــــخدوم فيض رسېږي
هيڅ شک نشته درســــــــول دخولې خبره ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هــــــوسېږي
ځني پاتـــــــــه نام وننګ وســـــيم وزره ده
صادقان ديارپـــــــــه مينه هــــغه ثوک دي
چي پــــــــه لاس (يې) همېشه دعشق دفتره ده
عـــــامـــــلان دشريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پيغمبره ده
عـــــاشقان ترسرومـــــــال ويارته تېردي
چي ليدلی يې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
ديارميني تورکـــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جـــــــوړه کړي پرخپل سره ده
ګـــــمنامي لـــــــويه رتبه ده (ملاامیــره)[117]
اختلاط دزمــــــــاني ډېرشـــــــوروشره ده

***

که وصال داشنای غـــــــــواړي روځ دغه ده
بياځه نه شي دمــــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــــــرخپل مرکب يې
له مــــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښي څـــــوک رسېږي ومقصودته ؟
لــــــوی مثال دئ نيکي واخله لاربنکاره ده

117 اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د يارله ذکره
لـــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــــرهــــــمت د زاهـــــــد انو آفرين شه
نفس شيطان يې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چي همېش زمورېپه خـــــــوله ورد و ظيفه ده
په نصيب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کـړې وعده ده
له دې خپلي بــــــــد بختۍ شخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــــــرچـــــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درپاشي ډکـــې[119] ســــــــينه ده

***

هغه څوک چي صاد قـــــــان وي ستا په مينه
محبت بـــې[120] هــــمېشه پـــــرخپل يارو ينه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې درو يـــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي د پاک رســــــول په شـــرعه عمل وينه
دويم حـــــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــه حب کښي فـــــناوينه
دريم حـــــــال فنافی الله بــــــولي طالبه
بې له ياره مــــــاســــــواکل ترک وهينه

---

[118] بې کي = به يې کړي
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل ښه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو څوک وينه
هر چي لار د شريعت يې وي پرې ايښې
رهبر دده شيطان اورتې[121] ښکوينه
که باور دي په آيات و حديث کېږي
ملحدي په طريقت کښي ډېره وينه
هغه څوک چي مستقيم پر شريعت شوه
په سپين مخ به آخرت لره ورځينه
خدايه عشق مي برابر پر شريعت کړې
چي مقام د موحدۍ مي روزي شينه
(ملا امير) غريب صادق کړې ستا په مينه
امان را کړې په توحيد کښي له لعينه

***

ستا د هجران په اورو سوی ارامي غواړمه[122]
زړه مي زخمي دا ستا له لاسه دوايي غواړمه
دوامي وصل د جانان گنج نوري غواړمه
زه خوار مسکين يم بې تسکين زه دلجويي غواړمه
ستا د محبت په درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر (يم) ترخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کونويم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته گانو مي حساب کړې گمنامي غواړمه
سير و سلوک را باندي تېر شو مقبولي غواړمه
نفس و شيطان مي دښمنان ستا مهرباني غواړمه
زما مشرب د نقشبند پير مجددي غواړمه

121 اورتې = اورته يې
122 دې غزل ته پر سر کښلي دي: مناجات فقير ملا امير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عــمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خوارېږ دامنگیرزي[123] غـــلامي غواړمه

***

په خـــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــــادزړه محبه گــــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پـــــــردووچشمانو
ته يي نورزمـــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشه راشـــه[124]
(دا)ستانــــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تــــــه همېش پــــــرخپل رب گرانه راشه
مــــــحبت دياراففضل تـــــردوه جـــــهانه
ته يي زمـــــــــادزړه ارمـــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم يي
باطن نـــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــمېشه فـــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســـــــرداريې دنبيانه راشه راشه
ډېردي قـــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــــل میره دخـــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســــــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

[123] زي= زه يي
[124] دغه بیت دري ځپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کــــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لـــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــــرې منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یومي رحـــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه تـه وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلې ویني پــــــه غلط مي ګاوخرشي
رحماني هــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالــــم به ترتېربږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعــــــایم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکــــــړې په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان بورازګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښـــي[126]
ځلورښاخ (یې) ورپیدا کـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوې څخه پرده
زاغـان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هـــغه ځوک دي
چي ترسروترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چاياران یې ځلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شـــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

[126] داغزل په اصل کې د(ښ) په ردیف کې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخریې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښي
عــــــاشقان دیارجـــــفاپروفــــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښي

***

دخپل اشــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــــردوغبارزمــــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــــال نه شي بې ژړا عالمه
دفــــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عــــــاقبت به شي فنادمــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پــــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــرګلـــــو زیاتي تــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقیبان پـــــــه نصیحت مـــــــاخندوي
زه حیران یـــــــم چي ژړاکــــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي یارزمــــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حــــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــرخنداز مـــــــاژړا یـــــــارقبلوي
دادنیادژړاځــــــــای چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالــــــــــره اجـــــــرت یاردرکــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصــــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــه روځ بــــه نیک وبدښکاره شي
داناپـــــــــان مي نیک پـــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکـــــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عــــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غــــــــــواړي پــه مسکیني
هیڅ حــــــاجت يې ددنیا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کارپې وي جنت غــــلمان حوري
دخپل یاردیدن يې خـــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کــــــــړی ښــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هـــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مـــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــوسیل بې بـــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لـــــــــوی بــــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیدارپه لـــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــــه محبتي[128]

❋❋❋❋

❋❋

❋

❋

❋

❋

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي ثوپانې به یې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library